

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan piiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 TAMPERE
pirkanmaa@sll.fi
p. 040 515 4557

VALITUS

4.7.2018

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pätkäneen seutu ry.
c/o Martti Sivonen
Uimarannantie 12
36600 PÄLKÄNE
mara.sivonen@luukku.com
p. 050 304 3939

VAASAN HALLINTO-OIKEUS

PL 204
65101 VAASA
vaasa.hao@oikeus.fi

**VALITUS LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON MYÖNTÄMÄSTÄ
LUVASTA PENGERTIEN RAKENTAMISEKSI KARHUNHALON SAAREEN
MALLASVEDEN VESIALUEELLA PÄLKÄNEELLÄ, Dnro LSSAVI/2863/2016**

Vaadimme, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa kokonaisuudessaan aluehallintoviraston myöntämän luvan pengertien rakentamiseksi Karhunsalon saareen Mallasveden vesialueella Pälkäneellä. Samoin vaadimme myönnetyn vesialueiden pysyvän käyttöoikeuden kumoamista.

Uudistamme kaiken tässä asiassa aiemmin lausumamme. Lisäperusteluina vaatimuksillemme arvioimme aluehallintoviraston ratkaisua perusteluineen (päättös nro 48/2018/2). Arviointimme tausta-aineistona käytämme päätösasiakirjaan liitettyjä referaatteja asian edeltävistä käsittelyvaiheista. Katsomme referoinnin vastaavan riittävän hyvin alkuperäisiä asiakirjoja.

Luvan mukainen pengertie-siltaratkaisu on olennaisesti samanlainen kuin Vaasan hallinto-oikeuden 23.10.2015 antamallaan päätöksellä nro 15/0282/2 kumoama. Penger kaartuu hieman toisiin, mutta ero kumottuun on merkityksetön sen Karhunkärki-nimiselle kiinteistölle koituvan haitan kannalta, johon hallinto-oikeuden kumoamispäätös keskeisesti perustui. Aluehallintovirasto myönsi tämän valituksenalaisen luvan esittelijän esityksen vastaisesti.

Viitasammakko

Alunperin tämän valituksenalaisen luvan hakijat sijoittivat pengertien alkamaan mantereella siten, että se olisi todennäköisesti pahoin heikentänyt hyvin tiedossa olevaa viitasammakon lisääntymispaikkaa. Paitsi Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri muistutuksessaan myös Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

lausunnossaan huomautti hankkeen olevan siten luonnonsuojelulain 49 §:n vastainen. Sen vuoksi hakemusta jouduttiin muuttamaan siten, että pengertien alkupää mantereella osui juuri siihen samaan kohtaan, jossa se oli ollut VHO:n 2015 kumoamassa luvassa.

Hakijat ovat alkuperäistä suunnitelmaa laatiessaan olleet hyvin tietoisia viitasammakon lisääntymispaikasta ja luonnonsuojelulain 49 §:stä. Katsomme, että mainitun alkuperäisen suunnitelman mukainen tavoite etäännyttää pengertietä viereisestä Karhunkärki-nimisestä kiinteistöstä sijoittamalla se mantereen puolella siten, että viitasammakon lisääntymispaikka heikkenisi tai jopa häviäisi, osoittaa piittaamattomuutta lainmukaisesta viitasammakon suojelusta.

Tällä seikalla on merkitystä arvioitaessa, miten huolekkaasti pengertien rakentamisessa ruoppauksineen tulisi otetuksi huomioon viitasammakon lisääntymispaikan välitön läheisyys. Tie on suunniteltu raskaan liikenteen kestäväksi, eikä kauharuoppauksin poistettavien pohjasedimenttien laatua ja kerrostuman paksuutta tunneta. Siten ilmeisenä vaarana on, että myös luvan mukainen sijoittaminen heikentäisi lisääntymispaikkaa, mikäli työ katsottaisiin yllättäen tarpeelliseksi toteuttaa aiottua laajemmalle ulottuvana.

Pengertien ja viitasammakon lisääntymispaikan välinen etäisyys on määritelty noin 50 metriksi. Määrittely perustuu ainoastaan luontokartoittajan sammakon kudun aikaiseen yhteen äänihavaintoon yöllä 7.5.2013. Kuitenkin kutualueeksi sopiva hyvin ruohottunut rantakaistale, joka tulva-aikana on veden vallassa, ulottuu noin 10 - 20 m:n etäisyydelle suunnitellusta pengertiestä. Valitettavasti tälle seikalle ei osoitettu aluehallintoviraston katselmuksessa sen ansaitsemaa huomiota. Lisääntymispaikan koko ja etäisyys vaatisivat tarkempaa selvittämistä, koska ei ole osoitettu, etteikö todellinen lisääntymispaikka ulottuisi huomattavasti oletettua 50 m lähemmäs tielinjausta. Ei siis ole perusteita olettaa, että viitasammakko pysyttelisi juuri 50 m:n etäisyydellä lisääntymässä ja levähtämässä, vaikka tarkoitukseen sopivaa rantakaistaletta on kymmeniä metrejä lännempänäkin. Näkemystä 50 m:n etäisyydestä onkin pidettävä puutteelliseen tutkimiseen perustuvana ja siten mielivaltaisena.

Näiden seikkojen perusteella katsomme, että luvan mukainen pengertien sijoittaminen hyvin todennäköisesti heikentää viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ja on siis luonnonsuojelulain vastainen.

Aluehallintoviraston ratkaisu muilta osin

Omat intressimme ovat puhtaasti luonnon-, maiseman-, ja ympäristönsuojelullisia. On kuitenkin välttämätöntä perustella vaatimuksiamme myös torjumalla niitä näkemyksiä, joilla aluehallintovirasto perustelee omaa ratkaisuaan.

Luvan mukainen pengertien linjaus kaartuu hieman toisin kuin Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellään 15/0282/2 kumoama. Lisäksi luvassa määrätään mantereen ja liimapalkkisillan välinen pengertien osa rakennettavaksi 0,85 m haettua matalammaksi, jolloin silta liittyisi penkereeseen luiskan välityksellä. Nämä ratkaisut eivät kuitenkaan vastaa tarkoitustaan: haitan vähentämistä lähimaisemassa ja erityisesti Karhunkärki-nimisen kiinteistön kärsimää yksityistä haittaa. Myös näin

toteutettuna pengertie turmelee kiinteistön arvon vapaa-ajanviettopaikkana. Madallettakin penkereen osuus on noin 2 m korkea.

Kaiteiden vuoksi pengertien ja siltojen maisemahaitta korostuu, ja kiviheitokkeella päällystettyjen rinteiden "maisemointi" istutuksin ei suunnitelmana vakuuta. Muutokset Vaasan hallinto-oikeuden kumoamaan lupaan nähden ovat siis aivan näennäiset aiheutuvien haittojen kannalta.

Olellainen haittavaikutus on tietenkin pengertien liikenne. Lupapäätöksen perusteluissa lausutaan: "Pengertie lisää autoliikennettä ja siitä aiheutuvaa melua hankealueella. Haittaa voidaan kuitenkin pitää vähäisenä." Toisaalla kuitenkin myönnetään, että tietä käyttäisi kaikkiaan 51 kiinteistöä. Liikenne tulee noin suureen kiinteistömäärään perustuvana olemaan erittäin runsasta erityisesti loma-aikoina, ja melu- sekä pölyhaitat ovat huomattavan vakavat. Kaavailtua nopeusrajoitusta (10 km tunnissa) tuskin edes noudatettaisiin erityisesti siksi, että luiskaa pitkin puusillalle nousu vaatisi suurempia nopeuksia. Paikalle tuskin pystyttäisiin järjestämään poliisin toimesta minkäänlaista nopeuden valvontaa. Puusillan luiskaan kiihdyttäminen aiheuttaisi ylimääräistä melua, pölyä ja pakokaasuja. Saarikiinteistöjen asukkaiden kesävieraineen voidaan arvioida saavan aikaan lomakuukausina ajoittain jopa noin 100 - 150 pengertien ylitystä vuorokaudessa. Tasapuolisessa arvioinnissa haittaa ei voi pitää vähäisenä.

Pengertie tuskin vähentäisi moottoriveneilyn aiheuttamaa meluhaittaa, kuten lupapäätöksen perusteluissa arvellaan, vaan todennäköisesti lisäisi sitä. Ensinnäkin katetut (kajuutalliset) veneet, jotka muutoin voisivat käyttää salmea väylänä Mallasveden ja Hirvonselän välillä, eivät yleensä mahtuisi liimapalkkisillan alta. Ne joutuisivat kiertämään erittäin karikkoista reittiä Karhunsalon, Orisalon ja Häntäsaaren ympäri, jolloin ylimääräistä matkaa kertyisi 4 - 5 km. Pienveneliikenteen kulkumahdollisuudet salmessa siis eivät säilyisi lainkaan nykytilanteen kaltaisina, vaikka lupapäätöksen perusteluissa toista väitetään.

Toiseksi ei ole myöskään uskottavaa, että kiinteistöjen vuokraajat ja omistajat jättäisivät maayhteyden takia veneensä tuomatta lomamökin laiturisiin, vaan todennäköisesti varsinkin Valkeakoskella asuvat edelleen kulkisivat runsaasti myös vesillä, koska vesireitti on huomattavasti tieyhteyttä lyhyempi ja nopeampi. Valkeakoskelta kulkeville vuokraajille tieyhteys onkin ylipäätään toisarvoinen.

Erityinen haitta syntyisi tässäkin asiassa kiinteistölle Karhunkärki, jolta ei olisi mahdollista ajaa yli 1,5 m korkeudelle ulottuvalla veneellä suoraan Pälkänevedelle. Luvan perusteluissa väitetään kuitenkin, että veneilymahdollisuudet säilyvät kiinteistöllä ennallaan. Väite on sanotulla perusteella tietenkin perätön.

Aluehallintovirasto arvioi hankkeesta aiheutuvaa merkittävintä virkistyskäyttö- ja lähimaisemahaittaa, joka kohdistuu rantakiinteistölle Karhunkärki (635-421-13-9) käyttämällä erinomaisen monimutkaista ja useita spekulatiivisia arvo-oletuksia sisältävää laskentakaavaa. Sen turvin on saatu haitan arvoksi 17252 euroa. Epäselväksi jää, miksi virasto ei käytä ilmeisintä, yksinkertaisinta ja oikeudenmukaisinta laskentatapaa: selvitetään kokeneen välittäjän avulla kiinteistön nykyinen kaupallinen arvo olettaen, että mikään pengertie ei ole uhkaamassa, ja vähennetään siitä hinnasta todennäköinen myyntihinta, tilanteessa, jossa kiinteistö on joutunut pengertien muodostamaan mottiin. Pidämme selvänä, että näin saatu

yksityisen edun menetys on arvoltaan kuusinumeroinen. Toisaalta voisi olla vaikeaa ylipäättään löytää ostajaa, joka haluaisi maksaa mitään päästökseen viettämään lomiaan pengertien juurelle liikenteen meluun ja pölyyn.

Monimutkaisen ja niukkaan haitan hyvitykseen johtavan laskentakaavan käytön ilmeinen syy on tarve saada intressivertailussa hankkeen hyödyt näyttämään haittoja suuremmilta.

Kaiken edellä sanotun ja aikaisemmin muistutuksissamme lausumamme perusteella katsomme, että aluehallintoviraston intressivertailu ei ole tasapuolinen. Hankkeesta yleisille ja yksityisille eduille saatava hyöty on vähäinen verrattuna siitä yleisille ja yksityisille eduille koituviin kohtuuttomiin menetyksiin.

Lisäksi toteamme, että aluehallintoviraston myöntämä lupa on luonnonsuojelulain vastainen.

Aluehallintoviraston vastaus lausuntoihin ja muistutuksiin osoittaa mielestämme, että päätöksen teossa on haluttu suosia hakijoiden pyrkimystä pengertien rakentamiseksi, jolloin vasta-argumenttien arviointi perustuu puutteelliseen harkintaan. Siksi mainittujen kannottojen ja yllä lausutun nojalla katsomme, että luvan myöntämisen ehdot eivät täyty ja hakemus tulee hylätä.

Kantamme on näin ollen yhdenmukainen tähän lupapäätökseen eriävän mielipiteen jättäneen esittelijän näkemyksen kanssa.

Heikki Toivonen
puheenjohtaja

Juho Kytömäki
sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Martti Sivonen
puheenjohtaja

Marjaana Laaksonen
sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Pälkäneen seutu ry.